

En driftstyrningsingenjör hos Försvarets materielverk, vars anställning är säkerhetsklassad, har deltidsarbete som pilot för ett utländskt flygbolag. Fråga om detta är en s.k. förtroendeskadlig bisyssla enligt 7 § lagen (1994:260) om offentlig anställning. Nu fråga om interimistisk prövning.

ARBETSDOMSTOLEN
Rotel 4:1

BESLUT
2017-08-23
Stockholm

Beslut nr 48/17
Mål nr A 92/17

KÄRANDE

Saco-S genom Sveriges Ingenjörer, Box 1419, 111 84 Stockholm
Ombud: förbundsjuristen Agneta Bern, Sveriges Ingenjörer, Box 1419,
111 84 Stockholm

SVARANDE

Staten genom Arbetsgivarverket, Box 3267, 103 65 Stockholm
Ombud: arbetsrättsjuristen Carl Durling, Arbetsgivarverket, Box 3267,
103 65 Stockholm

SAKEN

upphävande av arbetsgivares beslut att en arbetstagare ska upphöra med viss
bisyssla; nu fråga om interimistisk prövning

Bakgrund

Mellan parterna gäller kollektivavtal. J.L. är medlem i Saco-S och i Sveriges Ingenjörer.

J.L. är anställd som driftstyrningsingenjör hos Försvarets materielverk (FMV). Hans arbetsuppgifter består bl.a. i att analysera flygsystem. Anställningen är placerad i säkerhetsklass 3. Under perioden den 15 november 2015 till och med den 1 juli 2016 var han tjänstledig 50 procent för att arbeta som pilot hos ett saudiarabiskt flygbolag, Alpha Star Aviation (Alpha Star eller flygbolaget). Samtidigt arbetade han 50 procent för FMV på distans från Saudiarabien. Därefter har han varit tjänstledig för studier vid Stockholms universitet, vilka han bedrivit på distans från Saudiarabien. Parallellt med detta har han arbetat deltid som pilot hos Alpha Star.

Tvisten gäller om bisysslan hos Alpha Star är otillåten enligt 7 § lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA). Enligt den bestämmelsen får en arbetstagare inte ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för hans eller någon annan arbetstagares opartiskhet i arbetet eller som kan skada myndighetens anseende.

Den 2 juni 2017 beslutade FMV att J.L. omedelbart skulle upphöra med bisysslan och uttalade bl.a. följande. Efter att arbetsgivaren, FMV, fått detaljerad kännedom om denna bisyssla som bl.a. innefattar omfattande ersättningsgrundande flygtjänst för den Saudiarabiska högsta ledningen bedömer FMV att bisysslan enligt 7 § lag (1994:260 7§) om offentlig anställning kan rubba förtroendet för såväl din opartiskhet i arbetet som skada FMV:s anseende.

Yrkanden m.m.

Saco-S har yrkat att Arbetsdomstolen ska upphäva FMV:s beslut av den 2 juni 2017 rörande J.L. Saco-S har vidare yrkat att Arbetsdomstolen för tiden fram till dess att det finns ett lagakraftvunnet avgörande bestämmer att FMV:s beslut tills vidare inte ska gälla. Saco-S har också yrkat att målet, sedan en prövning av yrkandet om interimistiskt förordnande ägt rum, förklaras vilande i avvaktan på att förhandlingar rörande tvistefrågan slutförts.

Staten har bestritt yrkandet om interimistiskt förordnande och anslutit sig till Saco-S yrkande om vilandeförklaring.

Detta beslut handlar om interimistiskt förordnande.

Parterna har anfört i huvudsak följande.

Staten

Sakomständigheter och argumentation

Statligt anställda får inte ha förtroendeskadliga bisysslor. Lagstiftaren har ansett att detta är så betydelsefullt att arbetsgivaren enligt 7 c § LOA är skyldig att förbjuda sådana bisysslor. Skyddsintresset är vidare än den enskilda myndigheten och förbudet är ytterst till för att skydda allmänhetens förtroende för hela den statliga verksamheten.

FMV är en statlig myndighet under Försvarsdepartementet. Myndighetens huvudsakliga uppgift är att leverera försvarslogistik genom att utforma och förse det svenska försvaret med försvarsmateriel och logistiktjänster för att möta Försvarsmaktens tillgänglighets- och beredskapskrav även vid högre beredskapsnivåer och mobilisering. Till myndighetens uppgifter hör även att bedriva exportrelaterad verksamhet inom försvarssektorn, företräda staten vid förhandlingar och ingående av internationella överenskommelser som avser försäljning och upplåtelse av materiel och tillhörande tjänster samt att bedriva militär luftfart. FMV ska också ansvara för Sveriges kontakter med andra stater i frågor om utländska exportlicenser, när den svenska staten är köpare. Myndigheten utgör således en viktig del av skyddet och det militära försvaret av Sverige. Med hänsyn till detta ställs särskilda krav avseende anställdas lojalitet gentemot myndighetens mål och verksamhet.

Som oberoende myndighet samarbetar FMV med en lång rad aktörer inom försvarsområdet, både inom landet och internationellt. Leverantörskontakterna spänner mellan små, i vissa fall enmansföretag, till stora internationella industrikonsortier och andra stater. Andra stater är ibland även kund till FMV och svenska staten. Vid dessa avtalskontakter och samarbeten får FMV ibland insyn i affärshemligheter genom de krav myndigheten ställer på insyn i produktions- och kvalitetssystem. Med samarbetsländerna utvecklas även nya förmågor och gemensamma beställningar görs mot leverantörer. Detta ställer höga krav på hanteringen av hemlig information m.m. Det är av

största vikt att FMV:s kunder, leverantörer, samarbetspartners, allmänhet och andra delar av det civila samhället känner största förtroende för FMV och i förlängningen den svenska staten. Även om Sverige har goda diplomatiska kontakter med ett visst land, kan förhållandet vara annorlunda för FMV:s samarbetspartners och kontakter. Det innebär att en bisyssla av den aktuella karaktären kan påverka svenska statens möjligheter till internationellt samarbete.

J.L. arbetar hos FMV vid sektionen Flyglogistik och arbetar till stor del med att analysera olika flygsystem. Till hans arbetsuppgifter hör analys av underhållsdata och driftprofiler för både svenska och internationella flygsystem. Arbetsuppgifterna syftar till att optimera materielsystem avseende tillgänglighet, teknisk förmåga och ekonomi under säkerställande av materielutveckling, driftsäkerhet och luftvärdighet.

J.L. erhåller alltså genom sin anställning hos FMV mycket ingående kunskaper om svenska och utländska flygsystem. Dessa kunskaper bedöms ha mycket stort värde för såväl främmande makt som kommersiella aktörer, vilka i vissa fall kan vara en industri men även en stat. Blotta misstanken att en anställd med dessa kunskaper samtidigt är i beroendeställning till en annan part, skulle kunna få långtgående konsekvenser för Sveriges framtida materielförsäljning.

J.L:s anställning är placerad i säkerhetsklass 3. En grundläggande förutsättning för att en anställning ska vara säkerhetsklassad är att innehavaren av anställningen får del av sådana uppgifter som omfattas av sekretess till skydd för rikets säkerhet och att ett röjande av uppgifterna kan antas medföra men för rikets säkerhet. Bestämmelser om säkerhetsklassning finns i säkerhetsskyddslagen (1996:627). Vid en anställning ska säkerhetsprövning göras av den tilltänkte arbetstagaren. Prövningen ska ske för att klargöra att personen kan antas vara lojal mot de intressen som säkerhetsskyddslagen ska skydda och i övrigt pålitlig från säkerhetssynpunkt. Prövningen får även göras under pågående anställning för att kontrollera att lojaliteten består under hela anställningstiden.

I samband med att arbetsgivaren fick närmare information om bisysslan, aktualiserades frågan om förnyad säkerhetsprövning. FMV och säkerhetsskyddschefen E.W. gjorde bedömningen att J.L. inte kunde kvarstå i sin säkerhetsklassade anställning, om han upprätthöll bisysslan. Arbetsgivarens beslut att förbjuda bisysslan var således direkt kopplad till säkerhetsprövningen. Av säkerhetsskyddschefens ställningstagande framgår att bisysslan var avgörande för bedömningen. Beslut rörande säkerhetsklassning ligger hos arbetsgivaren och kan inte överklagas. En bisyssla, som medför att en person inte uppfyller kraven för en säkerhetsklassad anställning, kan inte vara en tillåten bisyssla. En sådan bisyssla måste i sig anses förtroendeskadlig.

Vid samtal mellan J.L. och arbetsgivarföreträdarna sektionschefen M.H. och HR-partnern A.C.P. samt vid efterföljande kontrollåtgärder framkom följande information om bisysslan. Enligt uppgift från J.L. ägs Alpha Star av

personer i regeringsställning och tillhörande kungahuset. Han arbetar två månader på plats i Saudiarabien och är därefter ledig en månad. Han uppbär en skattefri månadslön på 15 000 USD och får hemresor och boende i Saudiarabien betalda av bolaget. Utöver detta får han dricks. J.L. har till arbetsgivarföreträdarna uppgett att han är en av dem som har fått mest dricks och att han klarar sig rätt långt långt bara på dricksen. Han uppbär alltså en betydande ersättning från bisysslan. J.L. har vidare uppgett att han i princip flyger det saudiarabiska regeringsflygplanet. På en direkt fråga har han svarat att han flyger samma typ av personer som det svenska regeringsflygplanet. Han ska bl.a. ha flugit kungliga familjemedlemmar samt utfört begravningstransporter för statsledningens räkning. J.L. antas ha blivit säkerhetsprövad och befunnits lojal mot i vart fall Alpha Stars intressen innan han anlätades av flygbolaget.

Det stämmer inte, såsom Saco-S gör gällande, att J.L. inte har kontakt med passagerarna. J.L. är i hög grad i beroendeställning till representanter för främmande makt.

En anställd hos FMV, med den verksamhet som myndigheten bedriver och det krav på lojalitet mot den svenska staten som en anställning innebär, kan inte samtidigt arbeta för eller nära främmande makt, om det inte ligger i myndighetens intresse. Detta gäller inte minst anställda som har kvalificerade arbetsuppgifter i en säkerhetsklassad anställning.

Mot bakgrund av den omfattning och det innehåll J.L:s bisyssla har, kan hans lojalitet mot FMV och de säkerhetspolitiska uppdrag FMV har att genomföra, komma att ifrågasättas. Även om J.L. inte är partisk eller osaklig i sin tjänsteutövning vid FMV, måste risken för att han eller FMV uppfattas som partisk eller osaklig i något ärende anses vara så hög att bisysslan inte kan tillåtas.

Vidare saknar bisysslan sådana inslag som vanligtvis brukar medföra att man kan acceptera en något förhöjd risk för förtroendeskada, t.ex. att bisysslan har koppling till arbetstagarens ideella intressen eller att det finns allmänna intressen av att den utförs.

Huruvida en bisyssla tidigare varit accepterad av arbetsgivaren eller inte saknar betydelse (se AD 2005 nr 55). Prövningen av om förbudet mot förtroendeskadliga bisysslor följs ska ske kontinuerligt. En bisyssla är antingen förtroendeskadlig eller inte. Om så är fallet, är arbetsgivaren tvungen att förbjuda den. I det aktuella fallet hade arbetsgivaren inte full information om bisysslan vid tidpunkterna för de beviljade ledigheterna, utan fick full information om bisysslans karaktär och omfattning först inför det aktuella beslutet.

Risken för förtroendeskada är så överhängande och konsekvenserna så djupgående för FMV att det inte är rimligt att besluta om interimistiskt förordnande.

Om Arbetsdomstolen skulle finna att bisysslan är tillåten, kan J.L. inte längre inneha sin nuvarande anställning, eftersom den är säkerhetsklassad och FMV gjort den bedömningen att han, om han fortsätter med bisysslan, inte kan kvarstå i sin anställning. Den åtgärd som arbetsgivaren nu företagit – att förbjuda bisysslan – är långt mindre ingripande än ett uppsägningsförfarande som kan komma att bli aktuellt, om bisysslan inte upphör.

Rättsliga grunder

Det finns risk för att J.L:s bisyssla kan rubba förtroendet för hans opartiskhet i arbetet och skada FMV:s anseende. Bisysslan är därför inte tillåten enligt 7 § LOA.

Saco-S

Sakomständigheter och argumentation

Staten gör gällande att bisysslan inte kan tillåtas då den riskerar att rubba kunders, leverantörers och samarbetspartners förtroende för FMV. Risken för sådan förtroendeskada är dock inte ett giltigt skäl för att begränsa offentliganställdas grundlagsskyddade närings- och yrkesfrihet. Bestämmelsen om förtroendeskadlig bisyssla i 7 § LOA avser enbart att upprätthålla allmänhetens förtroende för myndigheten och då endast i fråga om saklighet och opartiskhet. En bisyssla får alltså inte förbjudas i syfte att skydda uppgifter om rikets säkerhet eller myndighetens relation till kunder och samarbetspartners. Skydd för hemliga uppgifter finns i särskild lagstiftning, exempelvis säkerhetsskyddslagen. Staten har inte ens påstått att allmänhetens förtroende för FMV skulle kunna påverkas negativt av den aktuella bisysslan. Det skyddsintresse som staten gör gällande kan alltså inte läggas till grund för ett förbud mot bisysslan.

Den generella risken för att allmänhetens förtroende för FMV skulle påverkas negativt av de anställdas bisysslor får anses mycket låg. FMV är en civil myndighet under Forsvarsdepartementet som levererar materiel och logistik-tjänster till försvarsmakten. FMV har inte någon maktutövande eller rättsvårdande funktion. Bisysslor kan därför tillåtas i högre utsträckning för tjänstemän inom FMV än inom exempelvis Forsvarsmakten, polisen eller rättsväsendet.

I sitt arbete hos FMV har J.L. enbart arbetat med analys av svenska helikoptrar. Hans uppdrag är att analysera underhållsprogrammets effektivitet för att säkerställa luftvärdigheten hos helikoptrarna i fråga. Han arbetar varken med svenska eller utländska flygplan. Teknologin i de svenska helikoptersystemen är, till skillnad från tekniken i t.ex. Gripenflygplanen, av tradition inte hemlig. Han har i arbetet hos FMV inte någon kontakt med främmande makt eller FMV:s kunder eller samarbetspartners. Hans tjänst har den lägsta säkerhetsklassningen. Hans arbetsuppgifter inom FMV är alltså av sådan karaktär att risken för förtroendeskada till följd av bisysslan är låg.

Det finns inte heller någon anknytning mellan J.L:s arbetsuppgifter hos FMV och hans arbetsuppgifter hos Alpha Star.

Alpha Star är ett privatägt bolag med civil registrering. Bolaget bedriver verksamhet i form av privatcharter och ambulansflyg och bolagets kunder består bl.a. av den saudiarabiska staten för vilken bolaget utför olika typer av transporter. Bolaget ägs inte av personer i regeringsställning eller tillhörande det saudiarabiska kungahuset.

Det finns ca 7 000 kungligheter i Saudiarabien och sju nivåer i den kungliga saudiska hierarkin; Alpha Star flyger endast nivå 3–7. J.L. har aldrig flugit någon kunglig begravningstransport. Han kommer inte i kontakt med passagerarna under sina flygningar och får inte heller kommunicera med dem via högtalarutrop i passagerarkabinen. Vid de tillfällen J.L. har fått dricks har denna överlämnats av passagerarnas betjänter. Inga kungligheter eller regeringspersoner ger piloterna dricks.

J.L. arbetar för Alpha Star två till tre dagar per vecka, ca 40 veckor per år. Hans månadslön är 10 000 USD och han betalar skatt enligt saudiarabisk lag. Lönen från Alpha Star finansierar hans studier.

Sverige har goda diplomatiska förbindelser med Saudiarabien sedan lång tid tillbaka.

FMV fick kännedom om bisysslan redan i november 2015 i samband med att J.L. beviljades tjänstledighet. FMV bedömde då att bisysslan var förenlig med hans anställning hos myndigheten. FMV ansåg det inte heller utgöra en förtroenderisk att han arbetade för FMV på distans, parallellt med arbetet hos Alpha Star. Hans tidigare chefer hos FMV, U.B. och A.N., har haft full information om bisysslans karaktär och omfattning. Ifrågasättandet av bisysslan kom först då M.H. blev J.L:s nya chef.

I motiven till 7 § LOA anges att arbetstagaren har rätt till en viss omställningstid då bisysslan redan har påbörjats eller pågår (se prop. 2000/01:147 s. 25). J.L. fick sin bisyssla godkänd av FMV i november 2015. Det angripna beslutet innebär att han med omedelbar verkan, dvs. utan någon omställningstid, ska upphöra med bisysslan. Beslutet får stora konsekvenser för honom och hans familj. Utan ett interimistiskt förordnande berövas han i praktiken sin rätt till omprövning. Det finns därför skäl att besluta om interimistiskt förordnande enligt 38 § LOA. Eftersom FMV tidigare godkänt och möjliggjort bisysslan, kan det inte vara så angeläget för myndigheten att J.L. ska säga upp sin anställning hos Alpha Star innan Arbetsdomstolen slutligt avgjort om den är förenlig med 7 § LOA eller inte. Det ska slutligen noteras att det inte finns något i lagtexten eller förarbetena till 38 § LOA som anger att domstolen vid sin prövning ska bedöma sannolikheten för att arbetstagaren vinner framgång med tvisten.

Rättsliga grunder

Beslutet att J.L. ska upphöra med sin bisyssla strider mot 7 § LOA. Bisysslan rubbar inte förtroendet för hans opartiskhet och skadar inte heller myndighetens anseende. Han har i vart fall rätt till viss omställningstid.

Skäl

Rättsliga utgångspunkter

Lagen om offentlig anställning innehåller bestämmelser om förtroendeskadliga bisysslor för bl.a. statligt anställda. Enligt 7 § LOA får en arbetstagare inte ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för hans eller någon annan arbetstagares opartiskhet i arbetet eller som kan skada myndighetens anseende. Bestämmelsen motsvarades i 1976 års lag om offentlig anställning av 6 kap. 1 § som hade flyttats över från 13 § statstjänstemannalagen utan någon saklig ändring (se prop. 1975/76:105 bil. 2 s. 250). Bestämmelsen fick sitt nuvarande sakliga innehåll genom en ändring i 13 § statstjänstemannalagen som trädde i kraft den 1 juli 1970. Ändringen hade föregåtts av en statlig utredning (Bisysseutredningen) som år 1969 hade lagt fram betänkandet Offentliga tjänstemäns bisysslor (SOU 1969:6). Detta betänkande, samt den proposition som följde (prop. 1970:72), är fortfarande de vägledande förarbetena för den nu gällande bestämmelsen i 7 § LOA. Förarbetena har redovisats utförligt i t.ex. AD 1989 nr 123 och AD 2004 nr 108; se även AD 2014 nr 45, AD 2017 nr 27 och AD 2017 nr 28 med bl.a. hänvisningar till ytterligare rättsfall, vartill hänvisas.

Av förarbetena och Arbetsdomstolens praxis framgår i korthet följande. Regleringen om förtroendeskadliga bisysslor syftar till att upprätthålla allmänhetens förtroende för myndigheternas opartiskhet och är avsedd att tillgodose det allmänna intresset av saklighet och opartiskhet i utövandet av offentlig verksamhet (prop. 2000/01:147 s. 10). Det är inte nödvändigt att allmänhetens förtroende för tjänstemannen eller myndigheten i verkligheten har rubbats eller ens att något har inträffat som är ägnat att sätta allmänhetens tilltro på spel. Det kan vara tillräckligt att förtroendet kan undergrävas på grund av bisysslans blotta existens.

Förbudet mot förtroendeskadliga bisysslor innebär bl.a. att de bisysslor, som leder till viss risk för att tjänstemannen måste anmäla jäv i sin huvudtjänst, är otillåtna (SOU 1969:6 s. 79 och prop. 1970:72 s. 57).

Frågan om en bisyssla är förtroendeskadlig eller inte ska avgöras efter en samlad bedömning av de omständigheter i det enskilda fallet som kan ha betydelse för att bevara allmänhetens förtroende för statsanställdas och myndighetens opartiskhet. Tillåtligheten bedöms med hänsyn till risken för förtroendeskada. I första hand är prövningen inriktad mot att bedöma graden av risk för förtroendeskada. Vidare bedöms om graden av risk för förtroendeskada är försvarlig.

Vid den samlade bedömningen har arten av myndighetens verksamhet stor betydelse. Om myndigheten t.ex. har typiskt maktutövande funktioner eller förvaltar allmän egendom, befattar sig med upphandlingsfrågor och liknande eller utövar tillsyn över offentlig eller enskild verksamhet, kan endast förhållandevis små risker för förtroendeskada accepteras. Vidare beaktas arbetstagarens ställning och arbetsuppgifter. Om arbetstagaren i huvudsysslan har mer kvalificerade uppgifter, kan redan en förhållandevis låg risk för konflikter mellan bisysslan och huvudsysslan vara tillräcklig för att arbetstagaren ska avstå från bisysslan. Även bisysslans omfattning och beskaffenhet har betydelse för bedömningen. Detta inbegriper även vem som är huvudman eller avnämare till den verksamhet som bisysslan avser. En annan omständighet, som har stor betydelse, är vilka beröringspunkter och intressekonflikter som finns mellan myndigheten och bisysslan. Vidare beaktas bisysslans betydelse för arbetstagaren personligen. Om arbetstagaren har ett starkt personligt intresse för att utföra en viss bisyssla, är detta något som talar för att något större risker för förtroendeskada bör accepteras. Som exempel har nämnts bisysslor som är uttryck för en arbetstagares ideella intressen, t.ex. socialvårdande eller annars välgörande verksamhet. Däremot anses inte intresset av att bedriva näringsverksamhet i förvärvssyfte tala för att risker för förtroendeskada ska accepteras. Tvärtom uttalades i förarbetena att bisysslor, som ger arbetstagaren eller honom närstående fördelar av ekonomisk art, kan vara mer riskfyllda än om sådana fördelar inte är förbundna med bisysslan. Det förhållandet att det finns allmänna intressen för att bisysslan utförs, kan däremot tala för att en relativt sett högre risk för förtroendeskada måste accepteras (AD 2011 nr 83 och AD 2004 nr 108).

Förbudet mot förtroendeskadliga bisysslor gäller i princip även under perioder då arbetstagaren är ledig från sin anställning (SOU 2000:80 s. 83).

Enligt 7 c § LOA ska en arbetsgivare besluta att en arbetstagare, som har eller avser att åta sig en bisyssla som inte är förenlig med 7 §, ska upphöra med eller inte åta sig bisysslan. Bestämmelsen infördes år 2002. I den proposition som föregick lagstiftningen (prop. 2000/01:147, s. 24) anfördes bl.a. följande. Det är viktigt för respekten för förbudet mot förtroendeskadliga bisysslor och för allmänhetens förtroende för den offentliga förvaltningen att myndigheter agerar när de får kännedom om att arbetstagare kan ha förtroendeskadliga bisysslor. Myndigheterna bör därför, för den situationen, ha en tydlig skyldighet att genom ett särskilt beslut förhindra det som är förtroendeskadligt. Av propositionen framgår vidare att det ligger i sakens natur att arbetsgivaren ska fatta beslutet så snart som möjligt efter det att han eller hon fått kännedom om att en arbetstagare har eller avser att åta sig en bisyssla som inte är förenlig med 7 § LOA. När det gäller en bisyssla som en arbetstagare redan har bör beslutet, om det är skäligt med hänsyn till såväl risken för förtroendeskada som arbetstagarens förhållanden, kunna gå ut på att arbetstagaren inom viss kortare tid – högst ett par, tre månader – ska upphöra med bisysslan. (a. prop. s. 25).

Arbetsdomstolens bedömning

Staten har bl.a. framhållit att en bisyssla, som medför att en person inte uppfyller kraven för en säkerhetsklassad anställning, inte kan vara en tillåten bisyssla utan måste i sig anses vara förtroendeskadlig.

J.L. är anställd i befattningen driftstyrningsingenjör vid sektionen Flyglogistik på FMV. Det är fråga om kvalificerade uppgifter inom en myndighet som är en del av det svenska totalförsvaret (1 § lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap). Anställningen är placerad i säkerhetsklass 3.

Enligt 17 § säkerhetsskyddslagen ska en anställning placeras i säkerhetsklass, om den anställda i stor omfattning får del av uppgifter som omfattas av sekretess och är av synnerlig betydelse för rikets säkerhet (säkerhetsklass 1), i en omfattning som inte är obetydlig får del av sådana uppgifter (säkerhetsklass 2) eller i övrigt får del av uppgifter som omfattas av sekretess och som är av betydelse för rikets säkerhet, om ett röjande av uppgifterna kan antas medföra men för rikets säkerhet som inte endast är ringa (säkerhetsklass 3). Innan en person deltar i säkerhetsklassad verksamhet ska en säkerhetsprövning göras. Den består av registerkontroll och, när det gäller en anställning som placerats i säkerhetsklass 1 eller 2, särskild personutredning, se 11–13 och 18 §§. Säkerhetsprövning får göras även under pågående anställning. Syftet med säkerhetsprövningen är, enligt 7 § första stycket 3, bl.a. att förebygga att personer som inte är pålitliga från säkerhetssynpunkt deltar i verksamhet som har betydelse för rikets säkerhet. Av 20 § säkerhetsskyddslagen, 19 § säkerhetsskyddsförordningen (1996:633) och bilaga till den förordningen framgår att FMV beslutar om bl.a. säkerhetsklass 3 och om registerkontroll i fråga om den egna verksamheten. Besluten kan, enligt 50 § samma förordning, inte överklagas. Den som bestämmer om registerkontroll avgör självständigt, om den person som prövas, ska få anlitas. Prövningen ska grundas på den kunskap som finns om den som prövas, de uppgifter som har kommit fram vid registerkontrollen och vid särskild personutredning, arten av den verksamhet för vilken prövningen görs samt omständigheterna i övrigt, se 27 § säkerhetsskyddslagen.

Staten har anfört att FMV gjort den bedömningen att J.L., om han fortsätter med bisysslan, inte kan kvarstå i sin säkerhetsklassade anställning. Saco-S har inte ifrågasatt denna uppgift.

Arbetsdomstolen gör följande överväganden.

På samma sätt som att bisysslor, som leder till mer påtaglig risk för att den offentligt anställda ofta måste anmäla jäv i sin huvudanställning torde vara otillåtna enligt 7 § LOA, kan, enligt Arbetsdomstolens mening, inte heller en bisyssla anses vara förenlig med anställningen, om den medför att en person enligt arbetsgivarens omsorgsfullt gjorda bedömning (jämför 11 och 27 §§ säkerhetsskyddslagen) inte uppfyller kraven på lojalitet och pålitlighet från säkerhetssynpunkt för den säkerhetsklassade anställning han eller hon har.

Enligt Arbetsdomstolens mening är det tydligt att det därmed finns klara risker för en förtroendskada av det slag som avses i 7 § LOA. Att anställningen är säkerhetsklassad gör dessutom i sig att endast en låg risk för förtroendskada kan accepteras. Vid en samlad bedömning kommer Arbetsdomstolen därför, på utredningens nuvarande stadium, fram till att risken för förtroendskada genom J.L:s bisyssla redan på den grunden får anses sådan, att hans bisyssla inte är förenlig med 7 § LOA.

Att J.L. för närvarande är tjänstledig, och inte utövar den säkerhetsklassade anställningen, gör inte bisysslan temporärt tillåten och bör inte heller påverka prövningen av om FMV:s beslut bör gälla eller inte under tvistetiden. Vad J.L. anfört om behov av omställningstid, är inte skäl att interimistiskt förordna att arbetsgivarens beslut inte ska gälla.

Vid den nu gjorda bedömningen bör FMV:s beslut tills vidare gälla.

Målet ska, enligt 4 kap. 7 § tredje stycket arbetstvistlagen, förklaras vilande i väntan på att parterna har tvisteförhandlat klart.

Arbetsdomstolens ställningstagande

1. Arbetsdomstolen avslår Saco-S yrkande om interimistiskt förordnande.
2. Arbetsdomstolen förklarar målet vilande i avvaktan på att tvisteförhandlingar slutförts. Det ankommer på part att anmäla till Arbetsdomstolen när tvisteförhandlingarna har slutförts.

Ledamöter: Karin Renman, Anna Middelman, Berndt Molin, Karl Olof Stenqvist, Johanna Torstensson, Malin Ackholt och Bo Hallberg. Enhälligt.

Rättssekreterare: Malin Simon Holm